

پیش بینی نگرش به ازدواج در دختران با آسیب بینایی با توجه به سبک‌های دلبستگی، الگوهای ارتباطی خانواده و حمایت اجتماعی ادراک شده

سمیره بشیری

کارشناسی ارشد روانشناسی کودکان استثنایی دانشگاه شیراز، فارس، ایران

آموزگار اداره آموزش و پرورش شهرستان حمیدیه، خوزستان، ایران

sbashiri19@gmail.com

چکیده

هدف: هدف اصلی پژوهش حاضر پیش بینی نگرش به ازدواج در دختران با آسیب بینایی با توجه به سبک‌های دلبستگی، الگوهای ارتباطی خانواده و حمایت اجتماعی ادراک شده بود.

روش: روش پژوهش حاضر پیمایشی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دختران دچار آسیب بینایی شهر اهواز در سال ۹۹-۱۳۹۸ بود که بر اساس روش نمونه گیری هدفمند تعداد ۱۵۰ نفر از این افراد انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های ازدواج بارتین و روزن (MAS)، سبک‌های دلبستگی هازن و شیور (AAS)، الگوهای ارتباطی خانواده کوثرنر و فیتزپاتریک (FCP) و حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت و همکاران (MSPSS) پاسخ دادند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از تحلیل همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و از طریق SPSS-۲۳ استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که بین نگرش به ازدواج با دلبستگی اجتنابی (۰/۹۲-) و دلبستگی دوسوگرا (۰/۸۳-) رابطه غیر مستقیم و با دلبستگی ایمن (۰/۹۴)، گفت و شنود (۰/۹۳)، همنوایی (۰/۸۹)، حمایت خانواده (۰/۸۸)، حمایت افراد مهم (۰/۷۹) و حمایت دوستان (۰/۸۳) رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. نتایج رگرسیون نیز نشان داد که تنها مولفه‌های دلبستگی ایمن، گفت و شنود، حمایت خانواده قادر به پیش‌بینی و تبیین نگرش به ازدواج بودند ($P < 0/05$). **نتیجه‌گیری:** در نتیجه می‌توان گفت که نگرش به ازدواج در دختران با آسیب بینایی با توجه به سبک‌های دلبستگی، الگوهای ارتباطی خانواده و حمایت اجتماعی ادراک شده قابل پیش‌بینی می‌باشد و با آن رابطه دارند و از طریق این متغیرها می‌توان نگرش به ازدواج افراد را بهتر کرد.

واژگان کلیدی: الگوهای ارتباطی خانواده، حمایت اجتماعی ادراک شده، سبک‌های دلبستگی، نگرش به ازدواج

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آسیب بینایی می‌شود (کوتر^۱، ۲۰۰۳). سازمان جهانی بهداشت گزارش کرده است که حدود ۲۸۴ میلیون نفر در دنیا از معلولیت بینایی رنج می‌برند. بنا به آمار گزارش شده، دوست و چهل و پنج میلیون دارای معلولیت بینایی با درجه متوسط الی شدید و سی و نه میلیون نفر نیز دارای نابینای کامل می‌باشند (گزارش سازمان بهداشت جهانی^۲، ۲۰۱۴). آمار دقیقی از افراد دارای معلولیت بینایی در ایران وجود ندارد، ولی آمارها و گزارشات در این زمینه بیانگر این می‌باشند که حدود صد و پانزده تا صد و بیست و دو هزار فرد دارای معلولیت بینایی در کشور ایران وجود دارد. این آمار، ایران را در زمره ۱۶ کشور اول از لحاظ افراد دارای معلولیت بینایی قرار داده است. (شهباززادگان و همکاران، ۲۰۱۸). معلولیت بینایی، یک وضعیت جدی و یک مشکل بهداشت عمومی بسیار مهم و بااهمیت می‌باشد که باعث تحمیل هزینه‌های بالا بر ساختار و نظام بهداشت و درمان هر کشور می‌شود. (فریک^۳ و همکاران، ۲۰۱۰). در مطالعات داخلی گذشته وضعیت نابینایی و کم بینایی در ایران نامطلوب گزارش شده است. براساس تخمین‌های حداقلی در کشور ما، تعداد افراد نابینا و نیمه بینا بطور قطعی بیش از ۲۰۰,۰۰۰ نفر و بر مبنای حداکثر تخمین ممکن، دو برابر این مقدار می‌باشد (فلاح یخدانی و همکاران، ۱۳۹۷). در چنین شرایطی، انجام مطالعاتی پیرامون مسائل مختلف مربوط به افراد نابینا و نیمه بینا در راستای پیش بینی برنامه‌ها و سیاست گذاری‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و رفاهی مناسب این گروه از معلولین، ضرورتی اجتناب ناپذیر دارد. در بین این گروه از افراد، دختران دارای آسیب‌های بینایی از مشکلات بیشتری برخوردار می‌باشند. دختران در جامعه ایران، در برخی ویژگی‌ها، تفاوت آشکاری با مردان دارند، حال اگر این تفاوت‌ها توأم با معلولیت نابینایی باشد شرایط منحصر به فردی را برای دختران ایجاد می‌کند، که می‌تواند سراسر زندگی روزمره افراد و همچنین، ممکن است که ازدواج این افراد، را تحت تأثیر خود قرار دهند (معمارزاده و همکاران، ۲۰۱۷).

یکی از مواردی که به شدت تحت تأثیر این معلولیت در دختران قرار می‌گیرد ازدواج^۴ و نگرش به ازدواج^۵ در این گروه از افراد می‌باشد. ازدواج به خاطر بر خوداری از رابطه انسانی ظریف، پیچیده و پویا همواره از ویژگی‌های خاصی برخوردار بوده است. در ازدواج افراد، انتظارهای زوجین و همچنین نگرش‌ها و دیدگاه‌های این افراد در خصوص زندگی زناشویی و ازدواج، نقش تعیین کننده‌ای را بازی می‌کند. در خصوص دیدگاه‌ها و نگرش‌های افراد نسبت به ازدواج باید بیان کرد که همواره این نگرش‌ها می‌توانند مثبت سازنده و یا منفی و مخرب باشند (آشته و کرمی^۶، ۲۰۱۹). نگرش به ازدواج به عنوان یک جنبه از ازدواج یکی از عوامل اصلی پیش بین کننده الگوهای رفتاری و عاطفی در روابط نزدیک و همچنین روابط شخصی است. به طور مشخص نگرش‌های قوی مثبت و منفی به احتمال بیشتری بر ادراک و رفتار افراد در مورد رابطه (ریگیو و ویسر^۷، ۲۰۰۸) و رفتارهای مرتبط با آن مانند تصمیم گیری برای ازدواج تأثیر دارد (پارک و روسن^۸، ۲۰۱۳). نگرش به ازدواج می‌تواند به عنوان معنا و انتظار یک فرد از ازدواج و رابطه زناشویی آینده تعریف شود و ممکن است در طول عمر تغییر کنند (عباسی و حسینی، ۲۰۱۹). یکی از متغیرهایی که احتمال می‌رود بر نگرش به ازدواج نوجوانان تأثیرگذار باشد، سبک‌های دلبستگی است (حسینی و همکاران، ۱۳۹۸؛ کریمیان، ۱۳۹۵؛ موستوفی فر و همکاران، ۱۳۹۵؛ آشته و کرمی، ۲۰۱۹). در واقع در نظام خانواده افراد از طریق علائق، سبک‌های دلبستگی مختلف عاطفی، متقابل و پایدار به یکدیگر متصل می‌گردند. اگر چه که امکان دارد این دلبستگی‌ها در طول حیات افراد با تغییرات و فراز و نشیب‌هایی روبه رو گردد ولی به طور معمول در تمامی مراحل زندگی

^۱. Coates

^۲. World Health Organization

^۳. Frick

^۴. Marriage

^۵. Attitude to marriage

^۶. Ashte & Karami

^۷. Riggio HR, Weiser

^۸. Park & Rosén

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

افراد به بقای خود ادامه خواهد داد. نظریه پردازان دلبستگی سبک‌های دلبستگی بزرگسالان را به سه دسته ایمن^۱، نایمن اضطرابی-دوسوگرا^۲ و نایمن اجتنابی^۳ تقسیم می‌کنند. از دید این صاحب نظران مشکلات دوران کودکی مراقبان اصلی و سبک‌های دلبستگی می‌تواند بر سایر روابط صمیمانه دوران بزرگسالی نیز تأثیر بگذارد (بختیاری و همکاران، ۲۰۱۹). به طور کلی شواهد حاکی از آن است، که خاطرات دلبستگی کودک، پیش بینی کننده قدرتمندی برای روابط رمانتیک در بزرگسالی است. در تحقیقی تحت عنوان سبک‌های دلبستگی در روابط زناشویی، سبک‌های دلبستگی ترسناک یا بیم ناک، منفصل، پریشان و ایمن را در افراد مورد بررسی قرار دادند، نتایج حاکی از این بود که سبک دلبستگی در بزرگسالی با متغیرهای رفتار دلبستگی و نگرش‌ها، رضایتمندی زناشویی، صمیمیت و مشکلات بین فردی افراد مرتبط بود (آشته و کرمی، ۲۰۱۹). در پژوهشی دیگر در مورد رابطه بین سبک‌های دلبستگی و نگرش نسبت به عشق و ازدواج انجام داد نشان داد که بین برخی از سبک‌های دلبستگی با برخی از انواع عشق رابطه وجود دارد (به نقل از دوست محمدی، ۱۳۸۹).

یکی دیگر از متغیرهای مهم و تأثیر گذار بر نگرش افراد به ازدواج، الگوهای ارتباط خانواده می‌باشد (باباخانی و همکاران، ۱۳۹۴). بسیاری از نظریه پردازان اعتقاد دارند که شخصیت افراد متأثر از خانواده و جوی که بر آن حاکم است که در شکل گیری نگرش‌ها و طرحواره های افراد نقش مهمی دارد. به طور کلی تر می‌توان بیان کرد که نخستین پایگاه اجتماعی در تمام مراحل رشد و به ویژه در سال‌های نوجوانی، که نقش مهمی را در تنظیم افکار، احساس و رفتار نوجوان ایفا می‌کند، خانواده^۴ می‌باشد (یوسفی^۵، ۲۰۱۵). در مورد اینکه خانواده چگونه انتظارات، عقاید و نحوه تعامل فرد با دنیای پیرامون خود را تحت تأثیر قرار می‌دهد مدل‌هایی ارائه شده است که از جمله آنها مدل الگوهای ارتباطی خانواده است (نادری و همکاران، ۱۳۹۷). این مدل که منعکس کننده چگونگی ارتباط والدین با فرزندان می‌باشد دارای دو بعد جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری همنوایی است. (هوانگ^۶، ۲۰۱۰). در بعد گفت و شنود، همه اعضای خانواده به بحث و تبادل نظر در باره موضوعات گوناگونی تشویق می‌شوند، و به طور خودانگیخته و پیوسته با یکدیگر تعامل دارند (فیتزپاتریک^۷، ۲۰۰۴). فرزندان این خانواده‌ها در توسعه نظرات و دیدگاه‌های خود آزاد هستند که این مسأله می‌تواند به رشد شخصی آنها در تصمیم گیری‌های زندگی کمک کند (کوئرر و فیتزپاتریک^۸، ۲۰۰۲). در این راستا دهقان تنها و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهشی نشان داد که پیوستگی اعضای خانواده به طور غیرمستقیم پیش بینی کننده نگرش منفی به ارتباط پیش از ازدواج است.

یکی دیگر از متغیرهای مهم و تأثیر گذار بر نگرش به ازدواج در افراد، حمایت اجتماعی ادراک شده می‌باشد (مرادی، ۱۳۹۶: محمدی، ۱۳۹۳). در خصوص حمایت اجتماعی ادراک شده باید بیان کرد که این متغیر از دیدگاه محقق پیشین به صورت ارزیابی و تجزیه و تحلیل شناختی افراد از روابط خود با محیط و افراد دیگر تعریف می‌گردد. در بعضی از مواقع، حمایت‌های که از فرد به عمل می‌آید نامناسب و به بیان دیگر در زمان نامناسب می‌باشد یا این که این کمک‌ها بر خلاف میل و رغبت خود فرد است، از این رو باید بیان کرد که در این مواقع نه خود حمایت، بلکه، درک افراد از حمایت اجتماعی است که مهم می‌باشد (آوریده^۹ و همکاران، ۲۰۱۹). همواره بین حمایت اجتماعی دریافت شده و حمایت اجتماعی ادراک شده تفاوت‌های وجود دارد. در حمایت اجتماعی ادراک شده، میزان ارزیابی افراد از در دسترس بودن حمایت‌ها و کمک‌ها در زمان‌های بحرانی و مورد نیاز مطرح می‌شود ولی در حمایت اجتماعی دریافت شده، همواره میزان و مقدار حمایت و کمک‌های

^۱. secure

^۲. ambivalent

^۳. avoidant

^۴. Family

^۵. Yosefi

^۶. Huang

^۷. Fitzpatrick

^۸. Koerner & Fitzpatrick

^۹. Avarideh

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

بدست آمده توسط افراد مورد تاکید می‌باشد. همچنین باید بیان کرد که از حمایت اجتماعی می‌توان تحت عنوان یک ابزار مناسب و تقریباً در دسترس در برنامه‌های مداخله‌ای که برای بالا بردن میزان سطح رفاه افراد به خصوص رفاه روانی تدوین و تهیه شده است، استفاده نمود (بنوی و همکاران، ۱۳۹۳). در این راستا مرادی (۱۳۹۶) در پژوهشی به این نتیجه رسید که همواره بین حمایت اجتماعی ادراک شده در بین آزمودنی‌هایی که زود اقدام به ازدواج کرده‌اند و آزمودنی‌هایی که دیر اقدام به ازدواج کرده‌اند، تفاوت معنی داری مشاهده می‌گردد. محمدی (۱۳۹۳) در پژوهشی نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده دارای تأثیر مستقیم و غیر مستقیم بر بی‌ثباتی ازدواج بوده است. گورمن^۱ (۲۰۱۵) در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که بین حمایت اجتماعی و ارتباط مستمر در بین زوجین با طلاق وجود دارد. این یافته‌ها نشان داده که بین حمایت اجتماعی درک شده از سوی خانواده و همچنین ارتباط مستمر در بین زوجین با طلاق رابطه معنی دار و منفی وجود دارد. با توجه به مطالب ارائه شده و اهمیت عوامل و اینکه تحقیقات اندکی در این حیطه بر روی افراد با آسیب بینایی انجام شده است، سؤال اصلی این پژوهش این است که «آیا سبک‌های دلبستگی، الگوهای ارتباطی خانواده و حمایت اجتماعی ادراک شده بر نگرش به ازدواج در دختران با آسیب بینایی تأثیر معناداری دارند یا خیر؟».

روش

پژوهش حاضر از نظر ماهیت و محتوایی یک تحقیق توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی می‌باشد. همچنین تحقیق حاضر از لحاظ هدف یک تحقیق کاربردی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق عبارت بود از کلیه دختران دچار آسیب بینایی شهر اهواز در سال ۹۹-۱۳۹۸. برای تعیین حجم نمونه از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد که در این روش تعداد ۱۵۰ نفر از دختران دارای آسیب‌های بینایی در مراجعه به مراکز درمانی شناسایی و از این طریق اقدام به تکمیل پرسشنامه‌ها گردید. روش تجزیه و تحلیل نیز از طریق ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه خطی و از طریق SPSS-۲۳ انجام گرفت.

شیوه‌ی اجرای پژوهش

روند اجرای پژوهش برای انجام این پژوهش ابتدا به مطالعه منابع کتابخانه‌ای و بررسی مقالات در مجلات معتبر پرداخته می‌شود و سعی بر آن شد تا مبانی نظری پژوهش بر اساس منابع معتبر گردآوری گردد. سپس پرسشنامه‌های تهیه شده برای استاد راهنما ارسال و بعد از تأیید ایشان و همچنین مشخص کردن حجم نمونه و روش نمونه‌گیری، بین افراد نمونه توزیع و گردآوری شد. حدوداً ۲۰ روز برای گردآوری اطلاعات و تکمیل پرسشنامه‌ها زمان صرف گردید. بعد از تکمیل پرسشنامه‌ها، پرسشنامه‌های تکمیل شده جهت بررسی تحویل استاد راهنما گردید و بعد از تأیید ایشان مبنی بر درستی کار، محقق اقدام به تجزیه و تحلیل داده‌ها کرد که نتیجه این تجزیه و تحلیل‌ها در فصل چهارم این پژوهش ارائه شده است. و در نهایت بعد از پایان تجزیه و تحلیل اطلاعات، به نتیجه‌گیری نهایی از پژوهش پرداخته شده است.

ابزار سنجش

۱- پرسشنامه نگرش به ازدواج بارتینو روزن (MAS^۲)

پرسشنامه نگرش به ازدواج توسط بارتین و روزن^۱ (۱۹۹۸) ساخته شد. هدف این مقیاس ارزیابی و تحلیل نگرش آزمودنی‌ها

^۱ Gorman

^۲ Marital Attitude Scale

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نسبت به ازدواج می‌باشد که یک مقیاس ۲۳ سوالی می‌باشد که برای اندازه‌گیری سؤالات این مقیاس از یک طیف چهار گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) استفاده شده است. در این مقیاس سوالات (۱، ۳، ۵، ۸، ۱۲، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۳) به طور معکوس نمره‌گذاری می‌گردند. یافته‌های تحقیق بارتین و روشن (۱۹۹۸) نشان داد که این مقیاس همبستگی بالایی با پرسشنامه نگرش به ازدواج (۰/۷۷) دارد که نشانگر این مطالب است که هر دو مقیاس مؤلفه‌ها و عوامل مهمی از نگرش افراد به ازدواج را مورد بررسی قرار می‌دهند. در تحقیقی که والریان^۲ در سال ۲۰۰۱ انجام داد، ضریب الفای کرونباخ برای این مقیاس ۰/۸۴ بیان شد. همچنین بر اساس تحقیق برون^۳ در سال ۲۰۰۱ نیز ضریب الفای کرونباخ ۰/۸۲ ثبت شده است که این نتایج نشانگر همسانی درونی نسبتاً بالایی این مقیاس می‌باشد. در داخل کشور، نیلوفر نشان و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی که انجام دادند نشان دادند که این مقیاس از روایی مناسبی برای تحلیل نگرش نسبت به ازدواج دانشجویان برخوردار می‌باشد. یافته‌های حاصل از آزمون تحلیل عاملی در این تحقیق نشان داد که این مقیاس یک ابزار چند بعدی می‌باشد. پژوهش خجسته مهر و همکاران (۱۳۹۲) نیز با روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۹۱ محاسبه شد. در پژوهش سیاح و همکاران (۱۳۹۶) نتایج محاسبه شده برای آلفای کرونباخ و تنای ترتیبی ۰/۷۵ و ۰/۸۰ گزارش شد. آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۲ برآورد شد. روایی همگرا نیز برابر با ۰/۷۳ بود.

۲- پرسشنامه سبک‌های دلبستگی هازن و شیور^۴ (AAS^۵)

این پرسشنامه توسط هازن و شیور (۱۹۹۰) ساخته شد که دارای ۱۵ عبارت می‌باشد و از ۳ مؤلفه تشکیل شده است. ۵ سوال اول مربوط به سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی، ۵ سوال دوم مربوط به سبک دلبستگی ایمن و ۵ سوال سوم مربوط به سبک دوسوگرا را اندازه‌گیری می‌کند. برای اندازه‌گیری سؤالات این پرسشنامه از یک طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت (هیچ = ۱؛ کم = ۲؛ متوسط = ۳؛ زیاد = ۴؛ خیلی زیاد = ۵) استفاده شده است. پایایی کل این پرسشنامه در تحقیق هازن و شیور (۱۹۹۰) با استفاده از ضریب الفای کرونباخ ۰/۷۸ گزارش شده است. همچنین پایایی بازآزمایی این پرسشنامه به صورت کلی ۰/۸۱ گزارش شده است. رحیمیان در سال ۱۳۸۳ تحقیق خود با استفاده از ضریب الفای کرونباخ میزان پایایی کل این پرسشنامه را ۰/۷۵ بدست آورد. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای سبک‌های ایمن، اجتنابی و دوسوگرا نیز به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۸۱ و ۰/۸۳ گزارش شد. در تحقیقی که توسط پاکدامن (۱۳۸۳) بر روی یک نمونه ۱۰۰ نفری انجام شده، اعتبار آن توسط آزمون-باز آزمون، به ترتیب برای دلبستگی اضطرابی/دوسوگرا، اجتنابی و ایمن برابر ۰/۷۲، ۰/۵۶ و ۰/۳۷ می‌آزادان آلفای کرونباخ نیز برابر ۰/۷۹ به دست آمد، که میزان اعتبار نسبتاً بالایی را نشان می‌دهد مای دهد (به نقل از نجاران طوسی، طالبیان شریف و عبد خدایی، ۱۳۹۸). آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۲ برآورد شد. روایی همگرا نیز برابر با ۰/۶۸ بود.

۳- پرسشنامه الگوهای ارتباطی خانواده کوئرنر و فیتزپاتریک^۶ (FCP^۷)

پرسشنامه تجدید نظر شده الگوهای ارتباطی خانواده در سال ۲۰۰۴ توسط، ساخته شده و دارای ۲۶ آیتم پنج گزینه‌ای از کاملاً موافقم (نمره پنج) تا کاملاً مخالفم (نمره یک)، در زمینه ارتباطات خانوادگی است. این ابزار جهت‌گیری گفت و شنود و جهت‌گیری هم‌نوایی خانواده را که به ترتیب ۱۵ گزاره اول و ۱۱ گزاره بعدی را تشکیل می‌دهند مورد سنجش قرار می‌دهد. پاسخ دهنگانی که نمره گفت و شنود بالایی دریافت می‌کنند اما نمره هم‌نوایی پایینی دارند، کسانی هستند که در خانواده جمع‌گرا^۸

^۱ Brateen & Rosen

^۲ Valerian

^۳ Brown

^۴ Hazan & Shaver

^۵ Adult Attachment Styles Scale

^۶ Revised Family Communication Patterns

^۷ Family Communication patterns

^۸ pluralistic family

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

بزرگ شده‌اند. پاسخ دهندگانی که نمره گفت و شنود پایین، اما نمره هم‌نوایی بالایی دارند کسانی هستند که در خانواده‌های حمایت کننده^۱ بزرگ شده‌اند. کسانی که نمره بالایی هم در هم‌نوایی و هم در گفت و شنود دارند، در خانواده‌های راضی^۲ بزرگ شده‌اند. کسانی هم که در هر دو جهت گیری نمره پایینی دارند در خانواده‌های بی قید بزرگ^۳ شده‌اند. کوثرنر و فیتزپاتریک اعتبار (ضریب آلفای کرونباخ) مقیاس را ۰/۸۹ (دامنه ۰/۹۲ تا ۰/۸۴) برای بعد گفت و شنود و ۰/۷۹ (دامنه ۰/۸۴ تا ۰/۷۳) برای بعد هم‌نوایی گزارش کرد. کوثرنر و فیتزپاتریک (۲۰۰۴) این پرسشنامه را دارای روایی مطلوب از هر سه دیدگاه محتوایی، ملاکی و سازه می‌دانند. کوروش نیا با استفاده از روش تحلیل عاملی و همسانی درونی، روایی مطلوبی برای این ابزار گزارش نموده است. ولی ارزش ویژه دو عامل گفت و شنود و هم‌نوایی را در تحلیل عاملی به ترتیب ۶/۴۸ و ۳/۲۶ گزارش نمود که ۳۷/۴۳ واریانس مقیاس را ارزیابی می‌نمود. کوثرنر و فیتزپاتریک (۲۰۰۲) پایایی (ضریب آلفای کرونباخ) مقیاس را برای بعد گفت و شنود ۰/۸۹ (دامنه ۰/۹۲ تا ۰/۸۲) و برای بعد هم‌نوایی ۰/۷۹ (دامنه ۰/۸۴ تا ۰/۷۳) گزارش کردند. در ایران نیز جوکار و رحیمی (۱۳۸۶) با استفاده از روش آلفای کرونباخ، ضریب پایایی بعد گفت و شنود را ۰/۸۸ و ضریب پایایی بعد هم‌نوایی را ۰/۸۴ گزارش نمودند. صبری و همکاران (۱۳۹۲) نیز، روایی و پایایی مطلوبی برای این مقیاس به دست آوردند. آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۰ برآورد شد. روایی همگرا نیز برابر با ۰/۸۴ بود.

۴- پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت و همکاران^۴ (MSPSS)

برای سنجش حمایت اجتماعی از مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده زیمت و همکاران (۱۹۸۸) استفاده گردید. این مقیاس، مشتمل بر ۱۲ ماده است که سه مؤلفه: حمایت ادراک شده از سوی خانواده (۴ ماده)، حمایت ادراک شده از سوی افراد مهم (۴ ماده)، و حمایت ادراک شده از سوی دوستان (۴ ماده) را سنجش می‌کند. سؤالات ۳-۴-۸-۱۱ منبع خانواده، سؤالات ۶-۷-۹-۱۲ منبع دوستان و سؤالات ۱-۲-۵-۱۰ منبع حمایتی از دیگران مهم را می‌سنجد. همه ماده‌های این مقیاس، بر اساس طیف پنج درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافق، موافق، نظری ندارم، مخالف و کاملاً مخالف) درجه‌بندی شده‌اند. دامنه نمرات این مقیاس، ۱۲ الی ۶۰ است. این مقیاس با استفاده از تحلیل مؤلفه‌های اصلی بر روی ۱۲ ماده در این پژوهش انجام شد. ادواردز^۵ (۲۰۰۴) از پایایی و روایی این ابزار حمایت کرده است. همچنین برای تعیین پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد که به ترتیب حمایت خانواده ۰/۷۴، حمایت افراد مهم ۰/۷۶ است. در خصوص پایایی یا اعتبار این پرسشنامه نیز از ضریب الفای کرونباخ استفاده گردید که در نتایج نشان داد که ضریب الفای کرونباخ برای این پرسشنامه برای حمایت ادراک شده از سوی خانواده ۰/۷۹۴، حمایت ادراک شده از سوی افراد مهم ۰/۸۱۵، و حمایت ادراک شده از سوی دوستان ۰/۸۰۹ می‌باشد که نشان از پایایی و اعتبار قابل قبول این پرسشنامه می‌باشد. سلیمی و همکاران (۱۳۸۸) پایایی مقیاس را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای سه بعد حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی خانواده، دوستان و افراد مهم زندگی به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۶ و ۰/۸۲ گزارش کرده‌اند. آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۷۴ برآورد شد. روایی همگرا نیز برابر با ۰/۷۰ بود.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر ۱۵۰ نفر شرکت داشتند که درصد فراوانی مقطع تحصیلی زیر دیپلم ۱۱/۳۰ درصد (۱۷ نفر)، دیپلم ۲۲/۷۰ درصد (۳۴ نفر)، لیسانس ۴۳/۳۰ درصد (۶۵ نفر) و فوق لیسانس ۲۲/۷۰ درصد (۳۴ نفر) بود. همچنین درصد فراوانی مقطع تحصیلی زیر دیپلم ۲۰/۷۰ درصد (۳۱ نفر)، دیپلم ۳۵/۳۰ درصد (۵۳ نفر)، لیسانس ۳۴ درصد (۵۱ نفر) و فوق لیسانس ۱۰

^۱. protective family

^۲. consensual family

^۳. laisses-faire family

^۴. Zimet, Dahlem Zimet & Farley

^۵. Multidimensional Scale of Perceived Social Support

^۶. Edwards

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

درصد (۱۵ نفر) بود. همینطور از نظر درآمدی نیز ۱۲ درصد از خانواده‌ها درآمدی کمتر از ۲ میلیون تومان، ۳۶ درصد بین ۲ تا ۴ میلیون تومان، ۳۸/۷۰ درصد ۴ تا ۶ میلیون تومان و ۱۳/۳۰ درصد نیز درآمدی بیشتر از ۶ میلیون تومان داشتند. از نظر علت معلولیت نیز علت بیماری ۷۲ درصد از شرکت کنندگان مادرزادی، ۱۸/۷۰ درصد به علت بیماری و ۹/۳۰ درصد به علت حادثه بوده است. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش و زیرمقیاس‌های مربوط به هر کدام ارائه شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

زیر مقیاس	میانگین	انحراف استاندارد	بیشینه	کمینه	دامنه تغییرات
نگرش به ازدواج	۵۵/۱۴	۱۳/۵۰	۹۰	۳۰	۶۰
دلبستگی اجتنابی	۱۵/۱۰	۲/۹۴	۲۱	۵	۱۶
دلبستگی ایمن	۱۴/۹۲	۲/۷۵	۲۴	۱۰	۱۴
دلبستگی دوسوگرا	۱۵/۱۴	۲/۹۴	۲۱	۵	۱۶
نمره کل دلبستگی	۴۵/۱۶	۳/۲۲	۵۲	۳۲	۲۰
گفت و شنود	۳۲/۰۹	۸/۷۵	۵۸	۱۸	۴۰
همنوایی	۲۷/۷۲	۸/۹۶	۵۵	۱۲	۴۳
نمره کل ارتباط خانواده	۵۹/۸۱	۱۷/۵۰	۱۱۳	۳۱	۸۲
خانواده	۱۳/۷۰	۲/۵۷	۲۰	۸	۱۲
افراد مهم	۱۳/۷۴	۲/۶۲	۱۹	۶	۱۳
دوستان	۱۳/۷۴	۲/۶۳	۲۰	۹	۱۱
نمره کل حمایت اجتماعی ادراک شده	۴۱/۲۰	۷/۶۰	۵۸	۲۳	۳۵

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، اطلاعات توصیفی هر یک از متغیرهای مورد بررسی گزارش شده است. در ادامه به بررسی همبستگی بین متغیر وابسته و مستقل پرداخته شده است.

جدول ۲. ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۱- دل‌بستگی												
۲- حمایت ادراک شده	۰-۰/۷۲											
۳- الگوی ارتباط خانواده	۰-۰/۷۶	۰-۰/۸۱	۱									
۴- اجتنابی	۰-۰/۹۰	۰-۰/۸۵	۰-۰/۸۹	۱								
۵- ایمن	۰-۰/۸۴	۰-۰/۸۷	۰-۰/۹۱	۰-۰/۹۷	۱							
۶- دوسوگرا	۰-۰/۹۸	۰-۰/۷۶	۰-۰/۸۰	۰-۰/۹۰	۰-۰/۸۸	۱						
۷- گفت و شنود	۰-۰/۷۷	۰-۰/۸۲	۰-۰/۹۸	۰-۰/۹۰	۰-۰/۹۲	۰-۰/۸۰	۱					
۸- همنوایی	۰-۰/۷۴	۰-۰/۷۸	۰-۰/۹۸	۰-۰/۸۶	۰-۰/۸۷	۰-۰/۷۷	۰-۰/۹۵	۱				
۹- خانواده	۰-۰/۷۵	۰-۰/۹۷	۰-۰/۸۳	۰-۰/۸۹	۰-۰/۹۱	۰-۰/۷۹	۰-۰/۸۴	۰-۰/۸۰	۱			
۱۰- افراد مهم	۰-۰/۶۷	۰-۰/۹۶	۰-۰/۷۵	۰-۰/۷۹	۰-۰/۸۱	۰-۰/۷۰	۰-۰/۷۶	۰-۰/۷۲	۰-۰/۹۰	۱		
۱۱- دوستان	۰-۰/۶۸	۰-۰/۹۷	۰-۰/۷۹	۰-۰/۸۱	۰-۰/۸۴	۰-۰/۷۲	۰-۰/۷۹	۰-۰/۷۶	۰-۰/۹۳	۰-۰/۹۰	۱	
۱۲- نگرش به ازدواج	۰-۰/۸۰	۰-۰/۸۶	۰-۰/۹۳	۰-۰/۹۲	۰-۰/۹۴	۰-۰/۸۳	۰-۰/۹۳	۰-۰/۸۹	۰-۰/۸۸	۰-۰/۷۹	۰-۰/۸۳	۱

بر اساس جدول فوق، بین نگرش به ازدواج با دل‌بستگی با ضریب همبستگی $0/80$ رابطه غیر مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین بین نگرش به ازدواج با حمایت ادراک شده با ضریب همبستگی $0/86$ و الگوی ارتباط خانواده با ضریب همبستگی $0/93$ رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. به عبارتی دیگر، هر قدر نگرش به افزایش بیشتر شود و بهتر باشد، میزان دل‌بستگی کاهش و میزان حمایت ادراک شده و الگوی ارتباط خانواده افزایش و بهبود پیدا می‌کند.

بین نگرش به ازدواج با دل‌بستگی اجتنابی با ضریب همبستگی $0/92$ و دل‌بستگی دوسوگرا با ضریب همبستگی $0/83$ رابطه غیر مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین بین نگرش به ازدواج با دل‌بستگی ایمن با ضریب همبستگی $0/94$ رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. به عبارتی دیگر، هر قدر دل‌بستگی اجتنابی و دوسوگرا بیشتر باشد، نگرش به ازدواج کمتر و بدتر خواهد شد و برعکس، هر قدر دل‌بستگی ایمن افزایش پیدا کند و بیشتر باشد، نگرش به ازدواج بهتر و بیشتر خواهد شد. بین نگرش به ازدواج با گفت و شنود با ضریب همبستگی $0/93$ و همنوایی با ضریب همبستگی $0/89$ رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. به عبارتی دیگر، هر قدر گفت و شنود و همنوایی بیشتر باشد، نگرش به ازدواج نیز بهتر و بیشتر خواهد شد.

بین نگرش به ازدواج با مولفه‌های خانواده با ضریب همبستگی $0/88$ ، افراد مهم با ضریب همبستگی $0/79$ و دوستان با ضریب همبستگی $0/83$ ، رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. به عبارتی دیگر، هر قدر حمایت اجتماعی ادراک شده از سمت خانواده، افراد مهم و دوستان بیشتر باشد، نگرش به ازدواج بهتر و بیشتر خواهد شد.

در ادامه به بررسی میزان پیش‌بینی‌کنندگی هر یک از متغیرها از طریق آزمون رگرسیون پرداخته خواهد شد. نتایج پیش فرض‌ها برای نمرات کل هر یک از متغیرها نشان داد که میزان دوربین - واتسون با $1/76$ بود. همچنین و میزان شاخص تحمل در مولفه‌های دل‌بستگی برابر با $0/38$ ، حمایت ادراک شده برابر با $0/30$ و الگوی ارتباط خانواده برابر با $0/26$ بود؛ و همینطور میزان VIF در مولفه‌های دل‌بستگی برابر با $1/63$ ، حمایت ادراک شده برابر با $3/23$ و الگوی ارتباط خانواده برابر با $3/73$ بود؛ بنابراین پیش‌فرض‌های انجام رگرسیون تا حدود زیادی رعایت شده و پذیرفته می‌شود. در ادامه به بررسی هر یک از متغیرهای وابسته با مستقل پرداخته شده است.

جدول ۳. نتایج تحلیل واریانس مربوط به تحلیل رگرسیون همزمان مولفه‌های سبک‌های دل‌بستگی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری	ضریب تعیین
رگرسیون	۲۴۴۴۹/۶۵	۳	۸۱۴۹/۸۸	۴۳۷/۰۷	۰/۰۰	۰/۹۴
باقی مانده	۲۷۲۲/۴۰	۱۴۶	۱۸/۶۴			
کل	۲۷۱۷۲/۰۶	۱۴۹				

بر اساس جدول ۳، نتایج تحلیل واریانس نشان داد که بین حداقل یکی از متغیر پیش‌بین با متغیر ملاک رابطه و پیش‌بینی کنندگی معناداری ($F= ۴۳۷/۰۷$ و $p < ۰/۰۰$) وجود دارد و ترکیب مولفه‌های سبک‌های دل‌بستگی اجتنابی، ایمن و دوسوگرا، ۹۴ درصد از واریانس متغیر نگرش به ازدواج را پیش‌بینی می‌کنند. برای بررسی میزان و نقش پیش‌بینی‌کنندگی هر یک از متغیرها، نتایج مربوط به ضرایب رگرسیون همزمان در جدول ۴ آورده شده است.

جدول ۴. ضرایب رگرسیون مربوط به رگرسیون نگرش به زندگی با مولفه‌های سبک‌های دل‌بستگی (سبک‌های دل‌بستگی اجتنابی، ایمن و دوسوگرا)

منبع	مقدار B	خطای استاندارد	مقدار بتا	میزان t	سطح معناداری
اجتنابی	۰/۲۹	۰/۶۳	۰/۰۶	۰/۴۵	۰/۶۴
ایمن	۴/۸۶	۰/۶۲	۰/۹۹	۷/۸۵	۰/۰۰
دوسوگرا	-۰/۱۰	۰/۲۷	-۰/۰۲	-۰/۳۶	۰/۷۱

با توجه به نتایج جدول ۴، تنها سبک دل‌بستگی ایمن قادر به پیش‌بینی نگرش به ازدواج ($p < ۰/۰۵$) بود. با توجه به ضرایب بتا و سطح معناداری می‌توان گفت که ارتباط بین دل‌بستگی ایمن و نگرش به ازدواج مستقیم و معنادار است.

جدول ۵. نتایج تحلیل واریانس مربوط به تحلیل رگرسیون همزمان مولفه‌های الگوهای ارتباطی خانواده

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری	ضریب تعیین
رگرسیون	۲۳۹۳۵/۵۰	۲	۱۱۹۶۷/۷۵	۵۴۳/۵۵	۰/۰۰	
باقی مانده	۳۲۳۶/۵۵	۱۴۷	۲۲/۰۱			۰/۹۳
کل	۲۷۱۷۲/۰۶	۱۴۹				

بر اساس جدول ۵، نتایج تحلیل واریانس نشان داد که بین حداقل یکی از متغیر پیش‌بین با متغیر ملاک رابطه و پیش‌بینی کنندگی معناداری ($F= ۵۴۳/۵۵$ و $p < ۰/۰۰$) وجود دارد و ترکیب مولفه‌های گفت و شنود و هم‌نوایی، ۹۳ درصد از واریانس متغیر نگرش به ازدواج را پیش‌بینی می‌کنند. برای بررسی میزان و نقش پیش‌بینی‌کنندگی هر یک از متغیرها، نتایج مربوط به ضرایب رگرسیون همزمان در جدول ۶ آورده شده است.

جدول ۶. ضرایب رگرسیون مربوط به رگرسیون نگرش به زندگی با مولفه‌های الگوهای ارتباطی خانواده (گفت و شنود و هم‌نوایی)

منبع	مقدار B	خطای استاندارد	مقدار بتا	میزان t	سطح معناداری
گفت و شنود	۱/۳۵	۰/۱۴	۰/۸۸	۹/۵۴	۰/۰۰
هم‌نوایی	۰/۰۹	۰/۱۳	۰/۰۶	۰/۶۶	۰/۵۰

با توجه به نتایج جدول ۶، تنها مؤلفه گفت و شنود قادر به پیش‌بینی نگرش به ازدواج ($p < ۰/۰۵$) بود. با توجه به ضرایب بتا و

سطح معناداری می‌توان گفت که ارتباط بین نگرش و شنود و نگرش به ازدواج مستقیم و معنادار است.

جدول ۷. نتایج تحلیل واریانس مربوط به تحلیل رگرسیون همزمان مولفه‌های حمایت اجتماعی ادراک شده

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری	ضریب تعیین
رگرسیون	۲۱۳۸۳/۵۸	۳	۷۱۲۷/۸۶	۱۷۹/۷۸	۰/۰۰	
باقی مانده	۵۷۸۸/۴۷	۱۴۶	۳۹/۶۴			۰/۸۸
کل	۲۷۱۷۲/۰۶	۱۴۹				

بر اساس جدول ۷، نتایج تحلیل واریانس نشان داد که بین حداقل یکی از متغیر پیش‌بین با متغیر ملاک رابطه و پیش‌بینی کنندگی معناداری ($F= 179/78$ و $p < 0/00$) وجود دارد و ترکیب مولفه‌های خانواده، افراد مهم و دوستان، ۸۸ درصد از واریانس متغیر نگرش به ازدواج را پیش‌بینی می‌کنند. برای بررسی میزان و نقش پیش‌بینی کنندگی هر یک از متغیرها، نتایج مربوط به ضرایب رگرسیون همزمان در جدول ۸ آورده شده است.

جدول ۸. ضرایب رگرسیون مربوط به رگرسیون نگرش به زندگی با مولفه‌های حمایت اجتماعی ادراک شده

(خانواده، افراد مهم و دوستان)

منبع	مقدار B	خطای استاندارد	مقدار بتا	میزان t	سطح معناداری
خانواده	۴/۷۷	۰/۶۰	۰/۹۰	۷/۸۵	۰/۰۰
افراد مهم	-۰/۲۹	۰/۴۹	-۰/۰۵	-۰/۵۹	۰/۵۵
دوستان	۰/۱۶	۰/۶۰	۰/۰۳	۰/۲۶	۰/۷۸

با توجه به نتایج جدول ۸، تنها حمایت اجتماعی ادراک شده از سمت خانواده قادر به پیش‌بینی نگرش به ازدواج ($p < 0/05$) بود. با توجه به ضرایب بتا و سطح معناداری می‌توان گفت که ارتباط بین حمایت اجتماعی ادراک شده از سمت خانواده و نگرش به ازدواج مستقیم و معنادار است.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس نتایج به دست آمده، بین نگرش به ازدواج با دلبستگی اجتنابی و دلبستگی دوسوگرا رابطه غیر مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین بین نگرش به ازدواج با دلبستگی ایمن رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین نتیجه تحلیل رگرسیون نشان داد که تنها سبک دلبستگی ایمن قادر به پیش‌بینی نگرش به ازدواج بود. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات پورافکاری (۱۳۹۱)، پورلنگرودی و همکاران (۱۳۹۲)، کریمی‌ان نوکابادی (۱۳۹۵)، موستوفی فر و همکاران (۱۳۹۵)، حسینی و همکاران (۱۳۹۸)، دنیز (۲۰۱۷)، موسدال (۲۰۱۸) و آشته و کرمی (۲۰۱۹) همسو است. می‌توان گفت که ازدواج یکی از مهمترین حوادثی است که در زندگی رخ می‌دهد، لذا اهمیت فراوانی دارد. افراد با خود، یک سری پیش‌تصویرهایی را به ازدواج می‌آورند و بعضی انتظارات در ذهن افراد نقش بسته است که کاملاً نیز از آنها آگاه نیستند. در حقیقت یکی از مشکلات زوج‌ها، ناشی از استانداردها و فرضیه‌های ذهنی آنهاست. در واقع انتظاراتی که هر یک از زوجین از دیگری دارد، مبتنی بر چارچوب از پیش تعیین شده‌ای است که می‌تواند مبتنی بر واقعیت نباشد. به نظر می‌رسد یکی از مهمترین عوامل مؤثر در تعاملات بین فردی، نوع سبک دلبستگی است که در دوران کودکی فرد شکل گرفته، با توجه به محیطی که در آن تحول یافته است در سنین بعدی ادامه می‌یابد. روابط بین کودک و مادر نه تنها در ساختار شخصیتی بلکه در روابط زناشویی کاملاً مؤثر است. دلبستگی (پیوند عاطفی) نوزاد به مادر را تشریح کرد و نشان داد چگونه سامانه (سیستم) احساسات یا رفتارهای دلبستگی،

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

ماهیت تصورات و تجربه‌های فرد را از پیوندهای عاطفی و روابط بین فردی تعیین می‌کنند. بالبی معتقد است دلبستگی بین مادر و کودک، شالوده اجتماعی شدن کودک را در سال‌های بعد پی ریزی می‌کند. به طور کلی ازدواج موفق ممکن است تحت تأثیر سبک دلبستگی قرار گیرد. در نظام خانواده افراد از طریق علائق، سبک‌های دلبستگی مختلف عاطفی، متقابل و پایدار به یکدیگر متصل می‌گردند. اگر چه که امکان دارد این دلبستگی‌ها در طول حیات افراد با تغییرات و فراز و نشیب‌هایی روبه‌رو گردد ولی به طور معمول در تمامی مراحل زندگی افراد به بقای خود ادامه خواهد داد. در واقع دلبستگی نحوه تأثیر ویژگی‌های فردی را بر عملکرد افراد توصیف می‌کند و توضیح می‌دهد که چطور فرایندهای دلبستگی بر عملکرد افراد تأثیر می‌گذارد و نقش تنظیم‌کننده‌ای در روابط عاشقانه و شاید مشکلات زناشویی و سلامت خانواده ایجاد می‌کند (بختیاری و همکاران، ۲۰۱۹). کریمیان (۱۳۹۵)، در پژوهشی نشان داد که، بین سبک‌های دلبستگی با عملکرد ازدواج موفق رابطه معنی‌داری وجود دارد. موستوفی فر و همکاران (۱۳۹۵)، در پژوهشی به نشان داد که بین سبک دلبستگی ایمن و انتظار واقع‌بینانه از ازدواج رابطه مثبت و معنا دار وجود دارد. و همچنین بین سبک‌های دوسوگرا و اجتنابی، انتظار بد بینانه از ازدواج رابطه مثبت و معنا دار وجود دارد. به طور کلی شواهد حاکی از آن است، که خاطرات دلبستگی کودک، پیش‌بینی‌کننده قدرتمندی برای روابط رمانتیک در بزرگسالی است. آشته و کرمی (۲۰۱۹) نیز، در پژوهشی نشان دادند که سبک‌های دلبستگی توانایی پیش‌بینی نگرش به ازدواج را دارند. سبک‌های دلبستگی افراد تعیین‌کننده اصول عاطفی، شناختی و راهبردهایی است که واکنش‌های هیجانی را در افراد و روابط بین‌شخصی هدایت می‌کند. دلبستگی را می‌توان جو هیجانی حاکم بر روابط کودک با مراقبش تعریف کرد. انتظارات کودک درباره حساسیت، در دسترس بودن و پاسخگو بودن مراقب اولیه به شکل‌گیری تفاوت‌هایی در نوع دلبستگی نوزاد به مراقب منجر می‌گردد و به واسطه این عوامل کودک به تدریج الگوهایی از خود و دیگران را درون‌سازی می‌کند که در دیدگاه دلبستگی به آن‌ها الگوهای درونکاری می‌گویند. به عبارتی دیگر افراد دارای سبک دلبستگی اجتناب از این که به دیگران نزدیک شوند احساس ناراحتی میکنند و نمی‌توانند به طور کامل به دیگران اعتماد کنند. برای این افراد مشکل است که به دیگران تکیه کنند و وقتی می‌بینند که کسی می‌خواهد خیلی به آنها نزدیک شود عصبانی شده و گمان می‌کنند که دیگران اغلب بیشتر از حدی که آنان احساس راحتی میکنند با آنها صمیمی هستند. از سوی دیگر سبک دلبستگی نایمن اجتنابی، با فاصله هیجانی از دیگران و دوری از مواجهه با استرس‌ها مرتبط است این افراد نمی‌توانند به طور کامل به دیگران اعتماد کنند، به آنها وابسته شوند و در نهایت جهت‌گیری نایمن اجتنابی، با فراز هیجانی در تعاملات اجتماعی و احتیاط مفرط در مقابل منابع استرس‌زا رابطه دارد این افراد در می‌یابند که دیگران به آن اندازه که آنها دوست دارند، تمایل به صمیمی شدن با آنها ندارند.

همچنین بر اساس نتایج به دست آمده، بین نگرش به ازدواج با گفت و شنود و همنوایی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین نتیجه تحلیل رگرسیون نشان داد که تنها مؤلفه گفت و شنود قادر به پیش‌بینی نگرش به ازدواج بود. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات محمدی (۱۳۹۳)، باباخانی و همکاران (۱۳۹۴)، مرادی (۱۳۹۶)، پیکارد^۱ (۲۰۱۷) و راخی (۲۰۱۸) همسو است. در تبیین نتیجه این فرضیه می‌توان گفت در بعد گفت و شنود، همه اعضای خانواده به بحث و تبادل نظر در باره موضوعات گوناگونی تشویق می‌شوند، و به طور خودانگیخته و پیوسته با یکدیگر تعامل دارند (فیتزپاتریک، ۲۰۰۴). فرزندان این خانواده‌ها در توسعه نظرات و دیدگاه‌های خود آزاد هستند که این مسأله می‌تواند به رشد شخصی آنها در تصمیم‌گیری‌های زندگی کمک کند (کوئرتر و فیتزپاتریک، ۲۰۰۲). همچنین باید بیان کرد که اینگونه خانواده‌ها در مورد مسائل ارتباطی خود در مکان‌ها و محیط‌های گوناگون به صورت شایسته و همچنین انعطاف‌پذیری مناسب دارند. این در حالی است که بعد همنوایی بر هماهنگی و پیوستگی افراد خانواده اصرار دارد (فیتزپاتریک و کوئرتر، ۲۰۰۴) و آنها را در جهت یکسان کردن نگرش‌ها، ارزش‌ها و عقاید تحت فشار قرار می‌دهد (کوئرتر و فیتزپاتریک، ۲۰۰۲). این خانواده‌ها دارای یک ساختار سلسله‌مراتبی هستند که جایگاه هر فرد در این ساختار مشخص و معلوم است و فرزندان از اقتدار والدین

^۱ Pickard

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

خود تبعیت می‌کنند و اغلب در تفسیر و تبیین موقعیت‌ها به والدین خود وابسته‌اند و در نتیجه ممکن است رشد مهارت‌های تصمیم‌گیری آنها محدود شود (کوثرنر و فیتزپاتریک، ۲۰۰۲). باباخانی و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی در خصوص رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و انتظارات جوانان از ازدواج در دانشجویان نشان داد که، الگوی ارتباطی گفت و شنود با انتظارات واقع‌گرایانه رابطه مستقیم و با انتظارات ایده آل گرایانه و بدبینانه رابطه معکوس دارد اما الگوی ارتباطی هم‌نواپی با انتظارات ایده آل گرایانه و بدبینانه رابطه مستقیم و با انتظارات واقع‌گرایانه رابطه معکوس دارد. آشته و کرمی (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان داد که جو خانوادگی توانایی پیش‌بینی نگرش به ازدواج را دارند. دهقان تنها و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهشی نشان داد که پیوستگی اعضای خانواده به طور غیرمستقیم پیش‌بینی‌کننده نگرش منفی به ارتباط پیش از ازدواج است. نتایج چندین مطالعه نشان داده است که نگرش‌های کلی والدین در مورد روابط و زندگی خانوادگی بر نگرش‌های فرزندان آنها تأثیر می‌گذارد (آکسین و تورنتون، ۱۹۹۶، لغت کویت و فینگر من، ۲۰۰۷؛ گلاس و همکاران، ۱۹۸۶؛ کاپینوس، ۲۰۰۵؛ کاپینوس و پلرینی، ۲۰۰۸؛ به نقل از برایان و همکاران، ۲۰۱۲). همچنین تحقیقات مشخص کرده‌اند که جوانانی که احساس می‌کنند والدینشان انتخاب آنها را تأیید و تحسین می‌کنند، به احتمال زیاد بیشتر برای ازدواج احساس آمادگی می‌کنند. جوانان بیشتر ایده‌ها و مدل‌های ازدواج خود را از والدین و پدربزرگ و مادر بزرگ‌هایشان می‌گیرند. یافته‌ها بیان کردند که افرادی که ریشه‌های خانوادگی نسبتاً ناسالمی دارند، به احتمال زیاد درک منفی‌تری نسبت به ازدواج دارند (رضایی نیا و همکاران، ۱۳۹۴).

همینطور بر اساس نتایج به دست آمده، بین نگرش به ازدواج با حمایت اجتماعی ادراک شده (و مولفه‌های خانواده، افراد مهم و دوستان) رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین نتیجه تحلیل رگرسیون نشان داد که تنها حمایت اجتماعی ادراک شده از سمت خانواده قادر به پیش‌بینی نگرش به ازدواج بود. نتیجه این فرضیه با نتایج تحقیقات حسینی و گراوند (۱۳۹۲)، جبرائیلی و همکاران (۱۳۹۳)، نیکخواه و نعمت الهی (۱۳۹۶)، چو و همکاران (۲۰۱۵)، سو (۲۰۱۶)، کشاورز و همکاران (۲۰۱۸) و هیماوان (۲۰۱۹) همسو است. حمایت اجتماعی در جهت ایجاد و احقاق نیازهای واقعی و هیجانی افراد بسیار کمک‌کننده بوده و تعلق داشتن به شبکه‌های اجتماعی از جامعه و الزامات متقابل موجب می‌گردد تا افراد احساس احترام، ارزش، محبت و دوستی نمایند. چراغی و همکاران (۱۳۹۰) همانگونه که می‌توان استنباط کرد مؤلفه حمایت اجتماعی ادراک شده طیف گسترده‌ای از حمایت دریافت شده از طرف دوستان، خانواده، مدرسه، محیط زندگی، اجتماع و... را شامل می‌شود. همیشه محیط اجتماعی نقش تأثیرگذار، اصلی و بسیار مهم بر زندگی افراد داشته است، این محیط اجتماعی است که خواسته‌های افراد را برآورده می‌کند و سطح رفاه زندگی تک تک اعضا را افزایش می‌دهد حمایت اجتماعی بر این امر تأکید دارد که وقتی کسی نیاز باهم کمک داشت این احساس را داشته باشد که تنها نیست و کسانی او را حمایت و یاری می‌کنند (حسینی، ۱۳۹۱).

مرادی (۱۳۹۶) در پژوهشی به این نتیجه رسید که همواره بین حمایت اجتماعی ادراک شده در بین آزمودنی‌هایی که زود اقدام به ازدواج کرده‌اند و آزمودنی‌هایی که دیر اقدام به ازدواج کرده‌اند، تفاوت معنی‌داری مشاهده می‌گردد. محمدی (۱۳۹۳) در پژوهشی نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده دارای تأثیر مستقیم و غیر مستقیم بر بی‌ثباتی ازدواج بوده است. گورمن (۲۰۱۵) در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که بین حمایت اجتماعی و ارتباط مستمر در بین زوجین با طلاق وجود دارد. این یافته‌ها نشان داده که بین حمایت اجتماعی درک شده از سوی خانواده و همچنین ارتباط مستمر در بین زوجین با طلاق رابطه معنی‌دار و منفی وجود دارد. با توجه به بعد عینی حمایت اجتماعی، افراد مؤثر در مساعدت و یاری فرد تا حد زیادی از شدت فشار روانی می‌کاهد و فرد را به انطباق دوباره قادر خواهد ساخت. به عنوان مثال: ازدواج از جمله وقایعی است که سبب ایجاد فشار روانی مضاعف بر فرد می‌شود، حضور شرکت افراد خانواده و دوستان در مجلس عروسی تا اندازه‌ای پذیرش نقش همسری و مسئولیت را برای عروس و داماد آسان‌تر می‌کند. همچنین مساعدت‌هایی که تا مدتها بعد از عروسی به زوج جوان از سوی اطرافیان به خصوص خانواده ارائه می‌شود. به میزان قابل توجهی از فشار روانی ناشی از تغییر زندگی و بار مسئولیت‌ها می‌کاهد و آنها را قادر می‌سازد که با موفقیت و شرایط تازه انطباق لازم را به عمل آورند. بنابراین می‌توان گفت که داشتن حکایت اجتماعی نگرش به ازدواج را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در هر پژوهش علمی به طور طبیعی مشکلات و محدودیت‌هایی وجود دارد از جمله محدودیت‌ها و مشکلات در این پژوهش عبارت‌اند از: متغیرهای دیگری ممکن است بر نگرش به ازدواج دختران دارای آسیب بینایی تاثیرگذار باشد که در این پژوهش این عوامل مورد توجه قرار نگرفته است. همچنین به دلیل اینکه نمونه پژوهشی، دختران دارای آسیب بینایی بودند، خواندن و تکمیل پرسشنامه توسط آنها با کمی مشکل مواجه بود و زمان زیادی به خود اختصاص داد. بنابراین به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود که پیشنهاد می‌گردد در تحقیقات آتی به تأثیر سبک‌های دلبستگی و الگوهای ارتباط خانواده و حمایت اجتماعی ادراک شده بر نگرش به ازدواج در پسران دارای آسیب بینایی پرداخته شود. همچنین به سبک‌های دلبستگی با توجه به عملکرد خانواده و نحوه فرزندپروری سنجیده شود. همینطور عوامل موثر بر ارتباطات خانواده مانند وضعیت اقتصادی نیز مورد بررسی بیشتری قرار گیرد. در نهایت انواع حمایت‌ها در زمان‌ها و مکان‌های مختلف و به صورت دقیق‌تر در افراد سنجیده شود. با توجه نتایج بدست آمده نیز پیشنهاد می‌شود که از طریق آموزش‌ها و جلسات و کارگاه‌های آموزشی مناسب، زمینه‌های لازم جهت کاهش سبک‌های دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا فراهم شود. مشاورین در دوران قبل از ازدواج، حتماً الگوهای ارتباط خانواده را بعنوان یکی از عوامل مؤثر بر نگرش به ازدواج و همچنین موفقیت ازدواج در نظر داشته باشند. همچنین پیشنهاد می‌گردد که دولت و سیاستگذاران آموزشی و تربیتی و روانشناسی، آموزش‌های رسانه‌ای و مجازی مخصوص خانواده‌ها و اطرافیان افراد دارای آسیب بینایی اختصاص دهند تا از این طریق باعث افزایش حمایت دوستان و خانواده از این افراد گردند که در نهایت باعث افزایش حمایت اجتماعی ادراک شده شود.

منابع

- باباخانی، نرگس؛ علی زاده، رامین؛ بختیاری ارکسی، حمید. (۱۳۹۴). رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و انتظارات جوانان از ازدواج در دانشجویان دانشگاه رودهن، دومین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی، مشهد، دانشگاه تربت حیدریه.
- پورافکاری، نصرالله؛ عنبری روزبهانی، مهدخت؛ حکیمی نیا، بهزاد. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و نگرش به ازدواج؛ مطالعه موردی دانشجویان دختر ۲۵-۱۸ سال دانشگاه اصفهان، فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر، ۷(۲)، ۹۸-۷۳.
- پورلنگری، فاطمه؛ قاسم آبادی، ربابه؛ وکیلی، پریش. (۱۳۹۲). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی با نگرش نسبت به ازدواج در دانشجویان مجرد کارشناسی دانشگاه تهران. تحقیقات مدیریت آموزشی، ۴(۱۵)، ۱۱۲-۱۲۵.
- پیوسته گر، مهرانگیز؛ سیف، سوسن؛ درویزه، زهرا؛ پورشهریاری جبرائیلی، هاشم؛ طاهری، مهدی. (۱۳۹۳). نقش ارزش‌های فرهنگی در ترجیح‌های سن ازدواج و تفاوت سنی زوجین، روانشناسی تحولی، ۱۰(۴۰)، ۴۲۱-۴۲۹.
- جوکار، بهرام و رحیمی، مهدی. (۱۳۸۶). تأثیر الگوهای ارتباطی خانواده بر شادی در گروهی از دانش‌آموزان دبیرستانی شهر شیراز. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، ۱۳(۴)، ۳۸۴-۳۷۶.
- چراغی، محمد علی؛ داوری دولت آبادی، الهام؛ صلواتی، محسن؛ مقیم بیگی، عباس. (۱۳۹۱). ارتباط بین حمایت اجتماعی درک شده و کیفیت زندگی بیماران نارسایی احتقانی قلبی. نشریه پرستاری ایران، ۲۵(۷۵)، ۳۱-۲۱.
- حسینی، حاتم؛ گراوند، مریم. (۱۳۹۲). سنجش عوامل مؤثر بر شکاف رفتار و نگرش زنان به سن مناسب ازدواج در شهر کوههدشت، نشریه زن در توسعه و سیاست، ۱۱(۱)، ۱۱۸-۱۰۱.
- حسینی، زهرا؛ تاجیک اسماعیلی، عزیز اله؛ محسن زاده، فرشاد. (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش مفاهیم تئوری انتخاب بر نگرش به ازدواج در افراد در شرف ازدواج با توجه به سبک‌های دلبستگی. دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، مقالات آماده انتشار.
- خجسته مهر، رضا؛ ممبینی، جعفر؛ اصلانی، خالد. (۱۳۹۲). مقایسه نگرش به ازدواج و طلاق و دلبستگی به همسالان در دانش‌آموزان پسر دبیرستانی خانواده‌های عادی و طلاق. مجله روانشناسی مدرسه، ۲(۳)، ۵۷-۷۵.
- دهقان تنها، ریحانه؛ آیتی، محسنی؛ شهابی زاده، فاطمه. (۱۳۹۲). کارکرد خانواده و جهت‌گیری مذهبی؛ ارائه الگوهای نگرش به ارتباط پیش از ازدواج و پیامدهای آن در دانشجویان دارای ارتباط و بدون ارتباط با جنس مخالف، فصلنامه روانشناسی و دین، ۶(۳)، ۸۱-۹۵.
- دوست محمدی، یحیی. (۱۳۸۹). بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و ابعاد سه‌گانه عشق اشتربنبرگ با سازگاری زناشویی در بین معلمان

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

متأهل شاغل در آموزش و پرورش شهر شهریار سال تحصیلی ۸۹-۸۸. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره، خانواده، دانشگاه علامه طباطبایی.

رضایی نیا، زهرا. (۱۳۹۴). دل‌بستگی به خدا، دل‌بستگی به والدین و معیارهای آمادگی به ازدواج به عنوان پیش‌بین‌های نگرش به ازدواج دانشجویان متأهل دانشگاه شهید چمران اهواز، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.

سلیمی، عظیمه؛ جوکار، بهرام و نیک پور، روشنک. (۱۳۸۸). ارتباطات اینترنتی در زندگی: بررسی نقش ادراک حمایت اجتماعی و احساس تنهایی در استفاده از اینترنت. *مطالعات روانشناختی*، ۵(۳)، ۸۲-۱۰۲.

سیاح، سرور السادات؛ کوچک انتظار، رویا؛ حسنی، فریبا. (۱۳۹۶). بررسی ویژگی‌های روانسنجی مقیاس نگرش به ازدواج. *رویش روانشناسی*، ۶(۴)، ۹۳-۱۰۷.

صبری، مصطفی؛ البرزی، محبوبه؛ بهرامی، محمود. (۱۳۹۲). رابطه‌ی الگوهای ارتباطی خانواده، هوش هیجانی و خلاقیت هیجانی در دانش آموزان دبیرستانی. *اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۹(۲)، ۳۵-۶۳.

فلاح یخدانی، محمد حسن؛ شریفی اردانی، احمد؛ مظفری، محسن. (۱۳۹۷). تبیین تجارب زیسته زوجین نابینا و کم بینا در همسرداری و فرزند پروری: رویکردی پدیدارشناسانه، *فصلنامه روان‌شناسی افراد استثنایی*، ۸(۳۲)، ۲۰۳-۲۲۷.

کریمی‌ان نوکابادی، مجتبی (۱۳۹۵). پیش‌بینی ازدواج موفق بر اساس سبک دل‌بستگی و قصه عشق در دانشجویان متاعل دانشگاه صنعتی اصفهان، پایان‌نامه دانشگاه آزاد اسلامی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت - دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

محمدی، الهام. (۱۳۹۳). نقش حمایت اجتماعی ادراک شده و ابعاد شخصیت بر پیش‌بینی بی‌ثباتی ازدواج: نقش واسطه‌ای استرس شغلی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید باهنر کرمان.

مرادی، گل مراد. (۱۳۹۶). مقایسه الگوهای ارتباطی زوجین، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، نگرش به خیانت زناشویی، هوش اخلاقی و حمایت اجتماعی ادراک شده در افراد زود ازدواج و دیر ازدواج. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه ارومیه.

مستوفی فر، اعظم؛ خوشنویس، الهه؛ تقی‌لو، صادق. (۱۳۹۵). پیش‌بینی رابطه انتظار از ازدواج بر اساس سبک‌های دل‌بستگی دانشجویان، سومین کنفرانس جهانی روانشناسی و علوم تربیتی، حقوق و علوم اجتماعی در آغاز هزاره سوم، شیراز.

نادری، حبیب‌الله؛ خرمایی، فرهاد؛ اکبری، عباس؛ صبری، مصطفی. (۱۳۹۷). نقش علی‌الگوهای ارتباطی خانواده در خودکارآمدی و تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان. *مجله مطالعات آموزش و یادگیری*، ۱۰(۱)، ۹۴-۱۱۰.

نجاران طوسی، طیبه؛ طالبیان شریف، جعفر؛ عبد خدایی، محمد سعید (۱۳۹۸). بررسی رابطه سبک‌های دل‌بستگی و سبک‌های فرزندپروری با میانجیگری رفتارهای پرخطر بر کیفیت زندگی دختران فراری. *ایده‌های نوین روانشناسی*، ۳(۷)، ۱-۱۴.

نیکخواه قمصری، نیک؛ نعمت‌الهی، زهرا. (۱۳۹۳). مقایسه سرمایه اجتماعی خانواده در همسران بینا و نابینا و کم بینا، *فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی*، ۱۴(۵۵)، ۲۲۷-۲۴۱.

Abbasi, G, Hoseyni, S. (۲۰۱۹), Correlation between Family Function, Self-Differentiation, and Life Satisfaction with Attitude toward Marriage of Veteran's Children. *Iran J War Public Health*, ۱۱(۱), ۳۵-۴۰.

Ashteh, K., & Karami, J. (۲۰۱۹). Predicting marital attitude through the personality characteristics, attachment styles and family environment in students. *Rooyesh-e-Ravanshenasi*, ۷(۱۱), ۳۵۵-۳۷۴.

Avarideh, Solmaz, Asadi Majreh, Samereh, Leila, Moghtader, Maryam Abedini, Abbas Mirbolok Bozorgi, (۲۰۱۹). The Mediating role of perceived social support in the effect of interpersonal forgiveness on social health in students, *Knowledge & Research in Applied Psychology*, ۲۰(۷۵), ۷۱-۸۰.

Babakhani, N; Alizadeh; R; Bakhtiari Erksi, H. (۲۰۱۴). The relationship between family communication patterns and young people's expectations of marriage in students of Rodehen University, the second international conference on psychology, educational sciences and lifestyle, Mashhad, Torbat Heydarieh University. [In Persian].

Cho, G. E., Lim, D. H., Baek, M., Lee, H., Kim, S. J., & Kang, S. W. (۲۰۱۵). Visual impairment of Korean population: prevalence and impact on mental health. *Investigative ophthalmology & visual science*, ۵۶(۸), ۴۳۷۵-۴۳۸۱.

- Coates, DC. (۲۰۰۳). *Social order and the construction of meaning in social interaction: troubled communication between sighted and partially sighted/blind people*. [PhD Thesis]. Wayne State University.
- Cheraghi, M A; Davari Dolatabadi, E; Salvati, M; Moghim Beigi, A. (۲۰۱۱). Relationship between perceived social support and quality of life in congestive heart failure patients. *Iranian Journal of Nursing*, 25(۷۵), ۲۱-۳۱ [In Persian].
- Deniz, Oruc. (۲۰۱۹). *The effect of attachment styles on marriage compatibility in Turkish couples, th World Summit on Positive Psychology, Psychotherapy & Cognitive Behavioral Sciences* May ۰۱-۰۳, ۲۰۱۷ □□□□□□, □□□□□□.
- Dehghan Tanha, R; Ayati, M; Shahabizadeh, F. (۲۰۱۲). family function and religious orientation; Presenting patterns of attitudes towards premarital relationship and its consequences in students with and without relationships with the opposite sex, *Psychology and Religion Quarterly*, 6(۳), ۸۱-۹۵. [In Persian].
- Edwards, L.M. (۲۰۰۴). Measuring Perceived Social Support in Mexican American Youth: Psychometric Properties of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support Hispanic, *Journal of Behavioral Sciences*, ۲۶(۲), ۱۸۷-۱۹۴.
- Fitzpatrick, M. A. (۲۰۰۴). Family communication patterns theory: Observations on its development and application. *Journal of Family communication*, ۴(۳-۴), ۱۶۷-۱۷۹.
- Falah Yakhdani, M H; Sharifi Ardani, A; Mozaffari, M. (۲۰۱۸). Explaining the lived experiences of blind and partially sighted couples in marriage and raising children: a phenomenological approach, *Psychology Quarterly of Exceptional People*, 8(۳۲), ۲۰۳-۲۲۷. [In Persian].
- Hazan, C, & Shaver, P. (۱۹۸۷). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social psychology*, ۵۲(۳), ۵۱۱-۵۲۴.
- Helgeston, VS, Cohen, S. (۱۹۹۶). Social support and adjustment to cancer: Reconciling descriptive, correlational, and intervention research. *Health Psychology*, ۱۵(۲), ۱۳۵-۴۸.
- Huang, Y. (۲۰۱۰). *Family communication patterns, communication apprehension and socio-communicative orientative orientation: A study of chinese students* (Doctoral dissertation, University of Akron).
- Hosseini, H; Gravand, M. (۲۰۱۲). Assessing the factors affecting the gap in women's behavior and attitude towards the appropriate age of marriage in Kohdasht city, *Zan in Development and Politics*, 11(1), ۱۰۱-۱۱۸. [In Persian].
- Hosseini, Z, Tajik Ismaili, A; Mohsenzadeh, F. (۲۰۱۸). The effectiveness of teaching the concepts of choice theory on the attitude towards marriage in people about to get married according to attachment styles. *Knowledge and research in applied psychology*, articles ready for publication. [In Persian].
- Jokar, B and Rahimi, M. (۱۳۸۶). The effect of family communication patterns on happiness in a group of high school students in Shiraz. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 13(۴), ۳۸۴-۳۷۶. [□□ □□□□□□].
- Keshavarz, M., Shariati, M., Ebadi, A., & Moghadam, Z. B. (۲۰۱۸). Desire and attitude to marriage among unmarried Iranian youth: a qualitative study. *Int J Women's Health Reprod Sci*, ۶(۴), ۴۲۵-۴۳۱.
- Koerner AF, Fitzpatrick MA. (۲۰۰۴) *Communication in intact families*. In A. Vangelisti (Ed.). Handbook of family communication. Mahwah, NJ: Erlbau; ۲۰۰۴.
- Koerner, A. F., & Fitzpatrick, M. A. (۱۹۹۷). *Family type and conflict: The impact of conversation orientation and conformity orientation on conflict in the family*. *Communication Studies*, ۴۸(۱), ۵۹-۷۸.
- Koerner, A. F., & Fitzpatrick, M. A. (۲۰۰۲). Toward a theory of family communication. *Communication theory*, ۱۲(۱), ۷۰-۹۱.
- Khojaste Mehr, R; Mambini, J; Aslani, Kh. (۲۰۱۲). Comparison of attitudes towards marriage and divorce and attachment to peers in male high school students from normal and divorced families. *Journal of School Psychology*, 2(۳), ۵۷-۷۵. [In Persian].

- Karimian Noqabadi, M. (۲۰۱۵). *Prediction of successful marriage based on attachment style and love story in the students of Isfahan University of Technology*, Thesis of Islamic Azad University - Islamic Azad University Maroodasht Branch - Faculty of Educational Sciences and Psychology. [In Persian].
- Memarzadeh, M., Khodabakhshi-koolae, A., & Khatiban, M. (۲۰۱۷). The effect of training the nine Enneagram personality types on spouse selection criteria and marital attitude of single girls. *J Educ Community Health*, ۳(۴), ۲۴-۳۰.
- Muşdal Çelebi, B. (۲۰۱۸). The Impacts of Adult Attachment Styles on Marital Relationships. *The International Journal of Human and Behavioral Science*, ۴(۱), ۱-۸.
- Mohammadi, E. (۲۰۱۳). *The role of perceived social support and personality dimensions on the prediction of marital instability: the mediating role of occupational stress*. Master's thesis, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Bahonar University, Kerman. [In Persian].
- Moradi, G. (۲۰۱۶). *Comparison of couples' communication patterns, initial maladaptive schemas, attitude towards marital infidelity*, moral intelligence and perceived social support in early married and late married people. Master's thesis in general psychology, Urmia University. [In Persian].
- Mostofi Far, A; Khoshnevis, E; Taghi Lu, S. (۲۰۱۵). Predicting the relationship of expectations from marriage based on students' attachment styles, the third world conference of psychology and educational sciences, law and social sciences at the beginning of the third millennium, Shiraz. [In Persian].
- Nilforoshan, P., Navidian, A., & Abedi, A. (۲۰۱۳). Studying the psychometric properties of Marital Attitude Scale. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, ۱(۱), ۳۵-۴۷.
- Naderi, H; Khormai, F; Akbari, A; Sabri, M. (۲۰۱۷). The causal role of family communication patterns in students' self-efficacy and academic resilience. *Journal of Teaching and Learning Studies*, 10(۱), ۹۴-۱۱۰. [□□ □□□□□□].
- Najaran Toosi, T; Talebian Sharif, Jar; Abd Khodayi, M S. (۲۰۱۸). Investigating the relationship between attachment styles and parenting styles with the mediation of risky behaviors on the quality of life of runaway girls. *New Ideas in Psychology*, 3(۷), ۱-۱۴. [In Persian].
- Nikkhah Qamsari, N; Nematollahi, Zahra. (۲۰۱۳). Comparison of family social capital in sighted and blind and partially sighted spouses, *Social Welfare Research Quarterly*, 14(۵۵), ۲۲۷-۲۴۱. [In Persian].
- Park SS, Rosén LA. (۲۰۱۳). The marital scales: Measurement of intent, attitudes, and aspects regarding marital relationships. *J Divorce Remarriage*, ۵۴(۴), ۲۹۵-۳۱۲.
- Pickard, S. (۲۰۱۷). Changing Attitudes towards Marriage and Family in the United States. *The Journal of Undergraduate Research*, 15(۱), ۱-۱۰.
- Porafkari, N; Anbari Rozbahani, M; Hakiminia, B. (۲۰۱۱). Examining the relationship between personality traits and attitudes towards marriage; A case study of female students aged ۱۸-۲۵ years of Isfahan University, *Social Sciences Quarterly of Islamic Azad University, Shushtar Branch*, 7(۲), ۷۳-۹۸. [□□ □□□□□□].
- Porlangari, F; Ghasem Abadi, R; Vakili, P. (۲۰۱۲). Investigating the relationship between attachment styles and attitudes towards marriage in unmarried undergraduate students of Tehran University. *Educational Management Research*, 4(۱۵), ۱۱۲-۱۲۵. [In Persian].
- Peyvastegar, M; Seif, S; Darvize, Z; Pourshahriari Gebreili, H; Taheri, M. (۲۰۱۳). The role of cultural values in marriage age preferences and age difference of couples, *Evolutionary Psychology*, 10(۴۰), ۴۲۱-۴۲۹. [□□ □□□□□□]
- Rakhee, KanakYadav (۲۰۱۸), Exploring the Attitudes of Young Adults towards Marriage in India, *IOSR Journal Of Humanities And Social Science (IOSR-JHSS)*, 23(۳), ۲۵-۴۴.
- Riggio, H. R., & Weiser, D. A. (۲۰۰۸). Attitudes toward marriage: Embeddedness and outcomes in personal relationships. *Personal relationships*, ۱۵(۱), ۱۲۳-۱۴۰.
- Rezaeinia, Z. (۲۰۱۴). *Attachment to God, attachment to parents and marriage readiness criteria as predictors of attitude towards marriage of married students of Shahid Chamran University of Ahvaz*, Master's thesis, Shahid Chamran University of Ahvaz. [In Persian].

Shahbazzadegan S, Behboodi-Moghadam Z, Ghiyasvandian S, Shamschiri M, Mozaffari N, Mohammadi MA. (۲۰۱۸), Blind Mothers' Experiences of Marginalization: A Hermeneutic Phenomenological Qualitative Study. *J Qual Res Health Sci*, ۷ (۱), ۲۳-۳۴.

Su, H. (۲۰۱۶). Constant connection as the media condition of love: Where bonds become bondage. *Media, Culture & Society*, 38(۲), ۲۳۲-۲۴۷.

World Health Organization. (۲۰۱۴). *Visual impairment and blindness: Fact Sheet N^o۲۸۲;۲۰۱۱*, Updated August ۲۰۱۴.

Salimi, A, Jokar, B and Nikpour, R. (۲۰۱۰). Internet communication in life: Investigating the role of perceived social support and loneliness in using the Internet. *Psychological Studies*, 5(۳), ۸۲-۱۰۲. [In Persian].

Siah, S; Kochak Entezar, R; Hosni, F. (۲۰۱۶). Examining the psychometric properties of the attitude towards marriage scale. *Development of Psychology*, 6(۴), ۹۳-۱۰۷. [In Persian].

Sabri, M; Al-Borzi, M; Bahrami, M. (۲۰۱۲). The relationship between family communication patterns, emotional intelligence and emotional creativity in high school students. *New Educational Thoughts*, ۹(۲), ۳۵-۶۳. [In Persian].

Yosefi Fahandari, M. (۲۰۱۵). *The relationship of family operation with internet addiction from the perspective of adolescent identity styles city of Qeshm*. Master's Thesis, University of Hormozgan. (In Persian).

Zimet, G.D. Dahlem, N.W. Zimet, S.G. & Farley, G.K. (۱۹۸۸). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, (۵۲), ۳۰-۴۱.